

Przyroda Ciśniańsko-Wetlińskiego Parku Krajobrazowego

Ciśniańsko-Wetliński Park Krajobrazowy o powierzchni 51 461 ha został utworzony w 1992 r. Chroni typowe dla Bieszczadów Zachodnich walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe. Leży w granicach administracyjnych gmin: Cisna (44% obszaru Parku), Komańcza (28,1 %), Baligród (17,7 %), Solina (6,3 %), Zagórz (3,6 %) i Czarna (0,3 %) wchodzących w skład województwa podkarpackiego. Stanowi część Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery „Karpaty Wschodnie”.

Teren Parku charakteryzuje się rusztowym przebiegiem grzbietów górskich i kratowym układem dolin rzecznych. Skały budujące opisywany obszar należą do tzw. fliszu, który jest zespołem naprzemianległych warstw łupków, piaskowców i zlepieńców. Ukształtowane w ten sposób, w większości zalesione masywy pasm: granicznego od okolic Przełęczy Łupkowskiej do Rabiej Skały (1199m), Wysokiego Działu czyli Wołosani (1071 m) i Chryszczatej (998 m) oraz Łopiennika (1069 m) i Durnej (979 m), a także gniazda Falowej (968 m), odznacza wyjątkowa dzikość. Pomimo bardzo wysokiej lesistości, przekraczającej 84% powierzchni, można tu odnaleźć miejsca widokowe. W kilku przypadkach sprzyjają temu wysokogórskie hale (np. Jasło/1153 m/ i Płasza /1162 m/).

Całą długością pasma granicznego biegnie główny europejski dział wodny, oddzielający zlewiska Bałtyku i Morza Czarnego. Obszar Parku leży w dorzeczu Sanu. Do najważniejszych rzek Parku należą - Solinka, Wetlina i Osława. Płynąc krętymi, głęboko wciętymi dolinami o stromych stokach, tworzą one piękne przełomy. Na wielu rzekach i potokach występują progi skalne. Zdarza się, że woda i kamień tworzą niewielkie wodospady.

Flora naczyniowa Bieszczadów liczy około 940 gatunków, z czego blisko 170 to gatunki górskie (33 alpejskie i 43 subalpejskie). Na panującą tu wszechwładnie buczynę karpacką składa się przede wszystkim buk a dalej jodła, jawor i świerk. Rzadkie zbiorowiska leśne, które występują w parku to: zespół jaworzyny górskiej, zespół bagiennej olszyny górskiej oraz wielka osobliwość - torfowisko przejściowe w Kalnicy z jedynym w Bieszczadach stanowiskiem olszy czarnej. Na terenie Parku znajdują się stanowiska jęczmienia zwyczajnego, a także goździka kosmatego, naparstnicy wielokwiatowej, kruszczyka szerokolistnego, goryczki orzęsionej i innych rzadkich roślin.

W skład fauny Parku wchodzi znaczna liczba zwierząt chronionych i rzadkich (około 80 gatunków), wśród których królują drapieżniki (11 gatunków ssaków i 20 gatunków ptaków). Park jest miejscem życia niedźwiedzia brunatnego, wilka, rysia i żbika. Bardzo popularny jest jelen karpacki. Znaczną osobliwością faunistyczną jest występowanie kilku par łęgowych orła przedniego. Z innych ptaków na uwagę zasługuje m.in. orlik krzykliwy, a także gadożer, płochacz halny, siwerniak, muchołówka białoszyja i nagórnik.

Szczególnie cenne fragmenty Parku chroni 7 rezerwatów przyrody: „Zwiezło” (osuwiskowe Jezioro Duszatyńskie z lasem), „Gołoborze” (naturalne rumowisko skalne piaskowca), „Olszyna Łęgowa w Kalnicy” (górski las łęgowy), „Sine Wiry” (przełom Wetliny z zespołem leśnym), „Przełom Osławy pod Duszatynem” (malownicze zakole rzeki zwane „Łokciem” wraz z otaczającym lasem), „Cisy na Górze Jawor” i „Woronikówka” (naturalne stanowisko cisa).